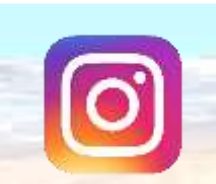

हिमसंस्कृतवार्ताः

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमसंस्कृतवार्ताः

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

03.10.2024 गुरुवासरः वि.सं. २०८० आश्विनशुक्लप्रतिपदा आश्विन 18 प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-3 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-340

स्वच्छतायाः प्रतिबद्धता सम्पूर्णजीवनस्य प्रतिज्ञा वर्तते-प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अवदत् यत् स्वच्छतायाः प्रतिबद्धता सम्पूर्णजीवनस्य प्रतिज्ञा वर्तते। तेन जनाः समाहूताः यत् स्वच्छतां जीवनस्य अङ्गत्वेन स्वीकुर्युः। स्वच्छभारताभियानस्य दश-वर्ष- पूर्णवसरे राजधान्यां नवदिल्यां ऐषमः स्वच्छता एव सेवा कार्यक्रमं सम्बोधयन् प्रधानमन्त्रिणा स्वच्छतां जनान्दोलनं विधातुं चत्वारिंशदुरैकशतकोटि भारतीयानाम् भावना प्रणमिता। प्रधानमन्त्री अवोचत् यत् पञ्चदश दिनेषु स्वच्छता पखवाडा इत्यस्य अन्तर्गतं देशे सप्तविंशतिः लक्षाधिक-

कार्यक्रमाः आयोजिताः।

एतेषु कार्यक्रमेषु अष्टविंशतिः कोट्यधिकाः

जनाः प्रतिभागं कृतवन्तः। श्री मोदी अवोचत् यत् अयं दिवसः अस्मान् महात्मगान्धिनः देशस्य अन्य- महापुरुषाणां च स्वप्न-कल्पित-भारतं वास्तविक रूपेण परिवर्तितुं प्रेरयति। स्वच्छ- भारताभियानस्य सफलतायां समेषां देशवासिनां स्वच्छता-कर्मिणां धार्मिकनेतृणां क्रीडकाणां प्रसिद्ध-जनानां प्रशासनेतर-सङ्घटनानां वार्ताभिकरणानां च योगदानं प्रधानमन्त्रिणा प्रशंसितम्। प्रधानमन्त्रिणा दश सहस्र-कोटि-रूप्यकाणां स्वच्छता परियोजनानाम् अपि चर्चा कृता।

गीतोपदेशः

पाञ्चजन्यं हृषीकेशो

देवदत्तं धनञ्जय |

पौण्ड्रं दध्मौ महाशङ्खं

भीमकर्मा वृकोदरः ॥ १५ ॥

शब्दार्थ- पाञ्चजन्यम् - पाञ्चजन्य नामकः; हृषीकेशः - हृषीकेश (कृष्ण जो भक्तों की इन्द्रियों को निर्देश करते हैं) ने; देवदत्तम् - देवदत्त नामक शंख; धनम्-जयः - धनञ्जय (अर्जुन, धन को जितने वाला) ने; पौण्ड्रम् - पौण्ड्र नामक शंख; दध्मौ - बजाया; महा-शङ्खम् - भीष्म शंख; भीम-कर्मा - अतिमानवीय कर्म करने वाले; वृक-उदरः - (अतिभोजी) भीम ने।

भावार्थ

भगवान् कृष्ण ने अपना पाञ्चजन्य शंख बजाया, अर्जुन ने देवदत्त शंख तथा अतिभोजी एवं अतिमानवीय कार्य करने वाले भीम ने पौण्ड्र नामक शंख बजाया।

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र. पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

इरानदेशस्य सर्वाः अनावश्यक-यात्राः परिहरन्तु-विदेशमन्त्रालयः

विदेशमन्त्रालयेन भारतीयनागरिकेभ्यः परामर्शः प्रदत्तः यत् ते इरानदेशस्य सर्वाः अनावश्यक-यात्राः परिहरन्तु इति। यात्रापरामर्श-पत्रे मन्त्रालयेन सम्प्रति इरानदेशे निवसन्तः सतर्काः भवन्तु तेहराननगरे भारतीयदूतावासस्य सम्पर्कं च स्थातुं अनुरोधः कृतः। विदेश मन्त्रालयेन उक्तं यत् क्षेत्रे सुरक्षास्थितौ निकटतया निरीक्षणं जायमानः वर्तते।

हरियाणायां निर्वाचनम्- अद्य सायं निर्वाचनप्रचारस्य भविष्यति समाप्तिः

हिमसंस्कृतवार्ताः। हरियाणायां निर्वाचनप्रचारः अन्तिमचरणे अस्ति। राज्यस्य विभिन्नेषु विधानसभाक्षेत्रेषु सर्वेषां राजनीतिक-दलानां प्रमुखनेतारः जनसभाः पथ-प्रदर्शन्यः च कुर्वन्ति। भाजपादलस्य वरिष्ठः नेता मुख्यमन्त्री नायबसिंहः उकलाना-विधानसभाक्षेत्रे जन-आशीर्वाद-सभां सम्बोधयन् भ्रष्टाचारस्य विषये काङ्ग्रेस-दलं आरोपितवान्। सः काङ्ग्रेस नेतृणां उपरि शब्द प्रहारेण उक्तवान् यत् ते मूषावादेन जनान् भ्राम्यन्ति। श्रीसिंहः अवदत् काङ्ग्रेस-शासितराज्येषु काङ्ग्रेस-दलेन गृहीत संकल्पाः न पूरिताः इति। थानेसर विधानसभा क्षेत्रस्य भाजपा प्रत्याशिनः समर्थने अद्य कुरुक्षेत्रे पूर्व केन्द्रीय मंत्री अनुराग ठाकुरः संसत् सदस्यः नवीन जिंदलः च पथ प्रदर्शनी कृतवन्तौ। हरियाणायां अद्य सायं निर्वाचनप्रचारस्य समाप्तिः भविष्यति।

झारखण्डराज्ये त्रिशतोत्तर-त्र्यशीति-सहस्र कोटि- रूप्यकाणां विविध-परियोजनानाम् आधारशिलां स्थापयत् प्रधानमन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य झारखण्डस्य हजारी बाग-क्षेत्रे त्रिशतोत्तर-त्र्यशीति-सहस्र कोटि- रूप्यकाणां विविध-परियोजनानाम् आधारशिलां स्थापयत्। लोकार्पणं च कृतवान्। एतासु परियोजनासु धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियानम् प्रमुखम् अस्ति। यत् हि सार्धैक- शतोत्तर-नवसप्ततिः सहस्र-कोटि-रूप्यकाणां वर्तते। एतासु परियोजनासु प्रधानमन्त्री जनजातीय आदिवासि-न्याय-महाभियानस्य अन्तर्गत-निहितानि कार्याणि

सम्मिलितानि सन्ति। प्रधानमन्त्रिणा चत्वारिंशत् एकलव्य विद्यालयानां लोकार्पणं कृतम्। पञ्चविंशतिः एकलव्य विद्यालयानाम् आधारशिला अपि। अत्रावसरे हजारीबागे विनोबा भावे विश्वविद्यालयस्य परिसरे जनान् सम्बोधयन् श्रीमोदी अवोचत् यत् नैकाः परियोजनाः आदिवासि-समुदायं सशक्तं विधातुं राज्ये ग्रामीणाधारभूत संरचनां समेधितुं च प्रयासान् महत्त्वपूर्ण रूपेण सहायकाः भविष्यन्ति। प्रधानमन्त्री अवोचत् यत् देशस्य जनजातीय समुदायस्य विकासं विना विकसित- भारतस्य सप्वनः पूर्णः नैव भविष्यति। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् एताभिः परियोजनाभिः पञ्च- कोट्यधिकेभ्यः आदिवासि जनेभ्यः लाभो भविष्यति। श्रीमोदी प्रावोचत् यत् आदिवासि-कल्याणं सर्वकारस्य सर्वोच्च प्राथमिकतासु वर्तते। प्रधानमन्त्री अवोचत् यत् धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियानं महत्त्वपूर्ण वर्तते। यस्योद्देश्यम् आदिवासि-ग्रामेषु समग्र विकास-संवर्धनम् अथ च क्षेत्रस्य सामाजिक-आर्थिकपरिदृश्ये प्रमुख-परिवर्तनोत्पादनं च वर्तते।

महात्मा-गांधिने लालबहादुरशास्त्रिणे च श्रद्धाञ्जलिम् अर्पितवन्तः देशस्य गणमान्याः

कृतज्ञ राष्ट्रम् राष्ट्रपितुः महात्मा गांधिनः पञ्च पञ्चाशदुत्तरैक-शत-तम-जयन्त्यवसरे तस्मै श्रद्धाञ्जलिम्। सहैव पूर्वप्रधानमन्त्रिणः लालबहादुर शास्त्रिणः जन्मजयन्त्यवसरेऽपि श्रद्धाकुसुमानि समर्पयति। राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मुः उपराष्ट्रपतिः जगदीप-धनखडः प्रधानमन्त्री नरेन्द्र-मोदी च महात्मा-गांधिने लालबहादुरशास्त्रिणे च श्रद्धाञ्जलिम् अर्पितवन्तः। राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मुः देशवासिभ्यः सत्य-अहिंसा-प्रेम-पवित्रता-इत्येतेषां मूल्यानि आत्मसात्कर्तुम् आग्रहं कृतवती अपि च महात्मा गान्धिनः स्वप्नानां भारतस्य विचारेण सह देश-समाजयोः विकासगतिं नैरन्तर्येण समेधितुं समाह्वानमपि कृतवती। राष्ट्रपितुः महात्मा गान्धिनः जन्मतिथेः पुण्यावसरे अनया प्रोक्तं यत् सत्याहिंसायोः प्रबलानुयायिनः राष्ट्रपितुः

समग्र जीवनं मानवतायै कल्याणप्रद-सन्देशरूपेण प्रतिष्ठितमस्ति।

पूर्वप्रधानमन्त्रिणे लालबहादुर-शास्त्रिणे श्रद्धाञ्जलिं अर्पयन् प्रधानमन्त्रि नरेन्द्रमोदी अवोचत् यत् लालबहादुर-शास्त्रिणा देशस्य वीराणाम् कृषकणाम् च आत्म-सम्मानाय स्वीयं जीवनम् समर्पितम्।

WHO भारतस्य स्वच्छता-अभियानस्य प्रशंसां कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः। विश्व-स्वास्थ्य-सङ्घटनस्य महानिदेशकेन टेड्रोस एडनॉम घेब्रेयेसुसन इत्यनेन प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्र-मोदिनः प्रशंसा कृता। सममेव स्वच्छभारताभियानस्य माध्यमेन सतत्-विकास-लक्ष्य-प्राप्तये च सर्वकारस्य महत्त्वपूर्ण प्रगतिः प्रशंसिता। अनेन स्वच्छ भारताभियानने स्वच्छ-स्वस्थ-राष्ट्र समेधितुं समुदायाः सङ्घटिताः।

एयर राइफल इत्यस्यां स्पर्धायां भारतस्य दिवांशी इत्यनया द्वे स्वर्णपदके समर्जिते

पेरुदेशस्य लीमानगरे प्रचल्यमाणायां (ISSF) इति अन्ताराष्ट्रीयलक्ष्यभेद स्पर्धासङ्घस्य कनिष्ठविश्व प्रतिस्पर्धायां चतुर्थे दिवसे महिलानां पंचविंशतिः मीटर् परिमितायां एयर राइफल इत्यस्यां स्पर्धायां भारतस्य दिवांशी इत्यनया द्वे स्वर्णपदके समर्जिते। अवधेयं वर्धते यत् पंचविंशतिः मीटर् परिमिते एयर राइफल इति निज उपलब्धि ग्रहाणात्पूर्वं भारतस्य तेजस्वनी विभूति भाटिया इत्युभाभ्याम् सह मिलित्वा पंचविंशतिः मीटर् एयर राइफल इति महिलानां स्पर्धायां अन्यं स्वर्णपदकं समर्जितम् आसीत्।

'प्रधानमन्त्री हरियाणा-जम्मू-कश्मीर-निर्वाचने हिमाचलस्य विषये चर्चा कृतवान्, परन्तु आपदि एकं नाणकमपि न दत्तवान्'

हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

हिमाचलप्रदेशस्य मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः बुधवासरे हरियाणाप्रदेशस्य पञ्चकुलाविधानसभाक्षेत्रे प्रचारं कृतवान् । काङ्ग्रेसस्य प्रत्याशिनः चन्द्रमोहनबिश्नोई इत्यस्य पक्षे बरवाला बसस्थानके निर्वाचनसभां सम्बोधयन् सुक्खुः प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी इत्यस्य उपरि प्रहारं कृतवान्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् प्रधानमन्त्री हरियाणा-जम्मू-कश्मीरयोः निर्वाचने हिमाचलप्रदेशस्य विषये चर्चा कुर्वन् अस्ति। ते हिमाचलं केवलं निर्वाचनसमये एव स्मरन्ते, गतवर्षे राज्ये यत् भयंकर- आपदा अभवत् तस्मिन् केन्द्रसर्वकारेण एकमपि नाणकं न दत्तम्। भाजपानेतारः हिमाचलस्य आत्मनिर्भरतां गन्तुं सत्यं गोपयन्ति, मिथ्यातथ्यानि च प्रस्तुतं कुर्वन्ति। हिमाचलभाजपानेतृभिः प्रधानमन्त्रिणं दत्तं तथ्यं सम्यक् स्यात् चेत् श्रेयस्करं स्यात्। बृहत् नेतारः निर्वाचने आगच्छन्ति, बृहत् वदन्ति, परन्तु सत्यं न वदन्ति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् २० मासाः पूर्वं हिमाचले काङ्ग्रेससर्वकारस्य निर्माणं जातम्। अस्मिन् अल्पे कार्यकाले वयं अस्माकं दशसु प्रतिज्ञासु ५ प्रतिज्ञाः पूर्णाः अकुर्वन् । प्रथममन्त्रिमण्डले १.३६ लक्षं कर्मचारी-अधिकारिभ्यः पुरातनवृत्तियोजनायाः लाभः दत्तः। एषः निर्णयः राजनैतिकलाभार्थं न, अपितु कर्मचारिणां सामाजिकसुरक्षाप्रदानार्थं कृतः । यः ३००० रुप्यकाणां पेन्शनं प्राप्नोति स्म सः अधुना ३०००० रुप्यकाणि प्राप्नोति। प्रतिमासं १५०० रुप्यकाणां महिलानां कृते इन्दिरागान्धीसुख-सम्माननिधिप्रदानस्य योजना आरब्धा अस्ति। गुणवत्तापूर्णशिक्षायाः कृते राजीवगान्धी प्रत्येकं विधानसभायां दिवसस्य आवासीयविद्यालयं कुर्वन् अस्ति। प्रथमश्रेणीतः आङ्ग्लमाध्यमम् आरब्धम्। युनां कृते जीविकाप्रदानार्थं ६८० कोटिरुप्यकाणां राजीवगान्धी स्टार्टअप योजना आरब्धा अस्ति। प्राकृतिककृषिद्वारा उत्पादितस्य दुग्धस्य गोधूमस्य च मक्कायाः च विषये एमएसपी दत्तं प्रथमं राज्यं हिमाचलप्रदेशम् अस्ति । सर्वकारः गोदुग्धं ४५ रुप्यकैः, महिषदुग्धं ५५ रुप्यकैः च क्रीणाति। गोधूमं ४० रुप्यकैः, मक्का च ३० रुप्यकैः प्रतिकिलो मूल्येन क्रीणाति इति। सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् पूर्वभाजपासर्वकारेण हिमाचले स्वस्य कार्यकालस्य गतषड्मासेषु ५००० कोटिरुप्यकाणां वितरणं कृतम्। कोटिरुप्यकाणां अर्जनस्य होटेलानां कृते आयकरदातृणां

कृते अपि १२५ यूनिट् विद्युत् मुक्तं कृतवान्। जलं मुक्तं कृतम्, तथापि जनसमूहः भाजपायाः सत्तायाः बहिः गन्तुं मार्गं दर्शितवान्। आपद्काले भाजपा राजनीतिं कुर्वन् आसीत् तथा च वयं स्वसम्पद्धिः ४५०० कोटिरुप्यकाणां आर्थिकसंकुलं दत्तवन्तः। २३,००० पूर्णतया आंशिकरूपेण च क्षतिग्रस्तानां गृहाणाम् पुनर्स्थापनं कृतम् । गृहनिर्माणार्थं १.३० लक्षरुप्यकाणि दत्तानि, वयं राहतपुस्तिकायां परिवर्तनं कृत्वा ७ लक्षरुप्यकाणि दत्तवन्तः। काङ्ग्रेसस्य नीतयः ग्राम्य-अर्थव्यवस्थां सुदृढं कर्तुं सन्ति । वयं हिमाचले वरिष्ठकाङ्ग्रेसनेता राहुलगान्धी इत्यस्य दृष्टिः साकारं कृत्वा प्रत्यक्षतया तेषां हस्ते धनं दत्त्वा कृषकान् आर्थिकरूपेण समृद्धान् कुर्मः। अस्माकं सर्वकारेण मनरेगा-अन्तर्गतं दैनिकवेतनं २४० रुप्यकात् ३०० रुप्यकाणि यावत् वर्धितम् अस्ति। सर्वकारेण ४००० अनाथबालानां दत्तकग्रहणं कृत्वा राज्यस्य बालस्य स्थितिः दत्ता अस्ति। अस्माकं सर्वकारः देशे प्रथमः कल्याणकारी सर्वकारः अस्ति यः एतत् कृतवान्।

मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् हिमाचले विधवामहिलानां बालकानां शिक्षायाः सम्पूर्णं व्ययः २७ वर्षपर्यन्तं सर्वकारेण क्रियते। वयं हिमाचलं स्वावलम्बनं कर्तुं गच्छामः। अस्माकं राज्यं २०२७ तमे वर्षे आर्थिकदृष्ट्या आत्मनिर्भरं भविष्यति, २०३२ तमे वर्षे च देशस्य समृद्धतमं राज्यं भविष्यति। वयं स्वनीतिषु परिवर्तनं कृतवन्तः, आर्थिकानुशासनं आनयन्तः, आर्थिकरूपेण स्वावलम्बनस्य दिशि गतवन्तः। अस्माकं सर्वकारेण निर्धनानाम् उन्नत्यै कार्यं कृत्वा कल्याणकारी योजनाः कार्यान्विताः, अतः एव शिमलानगरनिगमनिर्वाचने, विधानसभा उपनिर्वाचने च विजयः प्राप्तः। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसुक्खुः उक्तवान् यत् पञ्चकुलातः काङ्ग्रेसस्य प्रत्याशी चन्द्रमोहनः विजयं प्राप्य हरियाणासर्वकारे मन्त्री भविष्यति। तस्य दरिद्राणां दुःखं कृषकस्य प्रति आदरः च अस्ति। तस्य पिता भजनलालः हरियाणादेशस्य मुख्यमन्त्री आसीत् । गुरुग्रामं तत्समीपस्थं च तस्य चिन्तनानुसारं विकसितम्। सः हरियाणाम् आत्मनिर्भरतायाः विचारं दत्तवान् । पञ्चकुलजनाः चन्द्रमोहनं निर्वाचयेयुः, सः रोजगारस्य अवसरान् सृजति। क्षेत्रस्य सर्वतोमुखी विकासः भविष्यति। पूर्वमुख्यमन्त्री भूपेन्द्रहुडा तथा काङ्ग्रेसपक्षेण कर्मचारिभ्यः ओपीएस, महिलाभ्यः प्रतिमासं २००० रुप्यकाणि, कृषकाणां ऋणमाफी च इत्यादीनि बहवः प्रतिज्ञाः दत्ताः, येषां पूर्तिं ते सर्वकारं निर्मायन्ते। अद्य हरियाणाप्रदेशे ओपीएस कृते कर्मचारिणः वीथिषु सन्ति, तेषां दीर्घकालं यावत् आन्दोलनं न कर्तव्यं भविष्यति। हरियाणाप्रदेशस्य काङ्ग्रेससर्वकारः तेभ्यः ओपीएस इति दास्यति। काङ्ग्रेसपक्षः सर्वेषां जाति-धर्म-विचारधाराणां प्रतिनिधित्वं करोति । यदा भवन्तः ५ अक्टोबर् दिनाङ्के मतदानं कर्तुं गच्छन्ति तदा काङ्ग्रेसस्य नीतयः अनुमोदयन्तु। हरियाणायाः कृते कल्याणकारी योजनाः केवलं काङ्ग्रेसः एव कर्तुं शक्नोति। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहः राष्ट्रपिता महात्मागान्धी तथा पूर्वप्रधानमन्त्री लालबहादुरशास्त्री इत्येतेभ्यां श्रद्धांजलिः अर्पयत्, ये देशस्य स्वातन्त्र्यार्थं युद्धं कृतवन्तः, जयतु सैनिकः जयतु कृषकः (जय जवान जय किसान) इति घोषं च दत्तवन्तः।

CM Sukhu : भारतात् विदेशेभ्यः च शक्तिपीठैः सह ऑनलाइन सम्बद्धाः भवन्ति भक्ताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् आभासीयपूजा, सजीव दर्शनं च नवयुगस्य अभ्यासाः सन्ति, येषां माध्यमेन विश्वे सर्वत्र भक्ताः प्राचीनतीर्थस्थलैः सह सम्बद्धाः भवन्ति। राज्यस्य भक्तानां शक्तिपीठानां च बन्धनं सुदृढं कर्तुं राज्यसर्वकारः आधुनिकप्रौद्योगिक्याः उपयोगं कुर्वन् अस्ति। ये भक्ताः श्रद्धालवः च व्यक्तिगतरूपेण एतेषु मन्दिरेषु गन्तुं असमर्थाः सन्ति तेषां कृते नवरात्रे एतत् आभासीयं माध्यमं आशीर्वादः अस्ति। सः अवदत् यत् राज्यस्य शक्तिपीठेषु विश्वस्य लक्षशः भक्ताः आकर्षयन्ति। धार्मिकाभ्यासेषु प्रौद्योगिक्याः एकीकरणेन जनाः दर्शनस्य सुविधां प्राप्नुवन्ति। सः अवदत् यत् जनानां कृते सुविधाः प्रदातुं उद्देश्यं कृत्वा ऑनलाइन-माध्यमानि विकसितानि सन्ति। काङ्गड़ामण्डले ज्वालामुखीमन्दिरं, बजेश्वरीमन्दिरं, चामुण्डमन्दिरं च आभासीयमाध्यमेन पूजा, प्रसादादिधर्मसामग्री, दानं च प्रदत्तं भवति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् आनलाईन-मञ्चद्वारा भक्तानां कृते विशेषपूजायाः, मुण्डन-संस्कारस्य, डाक-प्रसाद-प्राप्तेः च सुविधा अपि दीयते, यस्याः पूर्णं लाभं भक्ताः गृह्णन्ति। धार्मिकानुष्ठानानां पवित्रता निर्वाहनीया, परम्पराः आभासीमाध्यमेन पूर्णश्रद्धया भक्तिभावेन च करणीयाः इति स्पष्टमार्गदर्शिकाः सर्वकारेण निर्गताः सन्ति।

मुख्यमन्त्री सुक्खुः अवदत् यत् ऊनाजनपदस्य माता चिंतपूर्णीमन्दिरं, हमीरपुरमण्डलस्य बाबाबालकनाथमन्दिरं, शिमलायाः जाखुमन्दिरम् इत्यत्र श्रद्धालुभ्यः ऑनलाईनदर्शन-सुविधा प्रदास्यते। लक्षशः भक्ताः प्रौद्योगिक्याः उन्नतेः पूर्णं लाभं गृहीत्वा देवी-देवतानां दर्शनं ऑनलाईन कर्तुं समर्थाः सन्ति। एतदतिरिक्तं अनेकेषां तीर्थस्थलानां सामाजिकमाध्यमं निर्माय भक्तानां दर्शनं अपि क्रियते। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्यस्य शक्तिपीठानां डिजिटलरूपान्तरणेन पर्यटनक्षेत्रे अपि उन्नतिः प्राप्यते। दर्शनस्य अन्येषां च ऑनलाईन-सुविधानां उपलब्ध्या जनानां कृते राज्यस्य सांस्कृतिक-धार्मिक-धरोहरस्य विषये सूचनाः प्राप्यन्ते, यत् भौतिक-आभासीय-माध्यमेन पर्यटकानाम् आकर्षणं करोति।

Himachal Congress : प्रतिभासिंहः सत्यस्य, प्रेम्णः, अहिंसायाः च मार्गानुसरणस्य पाठं पाठितवती

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। राज्यकाङ्ग्रेसस्य अध्यक्षा प्रतिभासिंह अवदत् यत् सत्यस्य अहिंसायाश्च पुरोहितस्य राष्ट्रपितुः महात्मागान्धी इत्यस्य आदर्शानां प्रेम्णः च मार्गः अद्यापि देशस्य मार्गं प्रशस्तं करोति। अक्टोबर्-मासस्य २ दिनाङ्कस्य एषः ऐतिहासिकः दिवसः अस्माकं कृते तदा एव सार्थकः सिद्धः भविष्यति यदा वयं तस्य

दर्शितस्य सत्यस्य, प्रेम्णः, अहिंसायाः च मार्गस्य अनुसरणं कुर्मः । बुधवासरे राज्यस्य काङ्ग्रेसमुख्यालयस्य राजीवभवने राष्ट्रपिता महात्मा गान्धी इत्यस्य जन्मदिवसस्य श्रद्धांजलिम् अर्पयित्वा प्रतिभासिंह अवदत् यत् देशभक्तैः दर्शितं मार्गं अनुसृत्य वयं सदैव यत्किमपि त्यागं कुर्मः येन देशभक्ताः एकतां अखण्डतां च निर्वाहयितुम् देशः सज्जः भवितुमर्हति। अस्मिन् काले प्रतिभासिंहः पूर्वप्रधानमन्त्री स्वर्गीयलालबहादुरशास्त्री इत्यस्मै जन्मदिवसस्य अपि स्मरणं कृतवती । अन्ये दलनेतारः, अधिकारिणः, कार्यकर्तारः च तस्य छायाचित्रे पुष्पाणि अर्पयित्वा श्रद्धांजलिम् अयच्छन् । बुधवासरे राज्यस्य काङ्ग्रेसमुख्यालयस्य राजीवभवने राष्ट्रपिता महात्मा गान्धी इत्यस्य जन्मदिवसस्य श्रद्धांजलिम् अर्पयित्वा प्रतिभासिंह अवदत् यत् देशभक्तैः दर्शितं मार्गं अनुसृत्य वयं सदैव यत्किमपि त्यागं कुर्मः येन देशभक्ताः एकतां अखण्डतां च निर्वाहयितुम् देशः सज्जः भवितुमर्हति। अस्मिन् काले प्रतिभासिंहः पूर्वप्रधानमन्त्री स्वर्गीयलालबहादुरशास्त्री इत्यस्मै जन्मदिवसस्य अपि स्मरणं कृतवती । अन्ये दलनेतारः, अधिकारिणः, कार्यकर्तारः च तस्य छायाचित्रे पुष्पाणि अर्पयित्वा श्रद्धांजलिम् अयच्छन् ।

संस्कृतसम्भाषणयोग्यतायाः कृते प्रथमं मुखं प्रमाणम्, न केवलं प्रमाणपत्रम् - प्रो०लक्ष्मीनिवासपाण्डेयः

हिमसंस्कृतवार्ता: बिहारराज्यान्तर्गते दरभङ्गाजनपदे कविनागार्जुनजन्मभूमौ तरौनीग्रामेऽवस्थितेन कामेश्वरसिंहदरभङ्गा-संस्कृतविश्वविद्यालयस्याङ्गीभूतेन नागार्जुन-उमेश-संस्कृतमहाविद्यालयेनाऽऽयोजिते द्वितीयदशदिवसीय-संस्कृतसम्भाषणशिविरस्य समापनसत्रमद्य सोमवासरे 30.09.2024 दिनाङ्के आचरितम्। समापनसत्रे मुख्यातिथिरूपेण कामेश्वरसिंहदरभङ्गासंस्कृतविश्वविद्यालयस्य यशस्विनः कुलपतयः प्रो०लक्ष्मीनिवासपाण्डेयमहोदयाः, विशिष्टातिथिरूपेण चास्यैव विश्वविद्यालयस्य छात्रकल्याणसङ्घायाध्यक्षः डॉ०शिवलोचनझामहोदयाः उपस्थिताः आसन्। महाविद्यालये समभ्यागतैः अतिथिवर्यैः महाविद्यालयपरिसरे पितृपक्षमुद्दिश्य वृक्षारोपणं च विहितम्। महाविद्यालयस्य सङ्गोष्ठीकक्षे आयोजितस्य समापनसत्रस्यारम्भः वैदिक-लौकिकमङ्गलाचरणेन, दीपप्रज्वालनेन, सरस्वतीचित्रफलेके माल्यार्पणेन च जातः। ततः परमागतातिथीनां स्वागतं प्रभारिप्रधानाचार्येण डॉ०रामसंयोगरायवर्येण मिथिलाञ्जलपरम्परानुसारं माल्यार्पणेन, उष्णीषोत्तरीयपरिधानेन च कृतम्। अथ चैतेनैव

स्वागतभाषणमपि विहितम्। विषयप्रवर्तनं कृतम्। डा०छबिलालन्यौपानेमहोदयेन उक्तसंस्कृतसम्भाषणशिविरस्यानुभवकथनं महाविद्यालयस्य छात्रैः सुन्दरम्, कबीरदासः, अजू, सुरेशसहनी प्रभृतिभिश्छात्रैः कृतम्। मुख्यातिथिभाषणे माननीयकुलपतिमहोदयेन प्रोक्तं यत् "संस्कृतसम्भाषणयोग्यतायाः कृते प्रमाणपत्रस्य आवश्यकता न भवति, अपितु मुखमेव प्रमाणं भवति" इति। विशिष्टातिथिना डा०शिवलोचनझामहोदयेनोक्तं यत् "संस्कृतं जनभाषा भवेत्, एतदर्थं संस्कृतसम्भाषणस्य अभ्यासः परमावश्यकः।" अन्ते धन्यवादज्ञापनं डा०विभूतिनाथझामहोदयेन, समापनसत्रस्य मञ्चसञ्चालनं शिविरसंयोजकेन वीरसनातनपूर्णेन्दुरायमहोदयेन च कृतम्। कार्यक्रमस्य समापनं राष्ट्रगानेन सह जातम्। अवसरेऽस्मिन् महाविद्यालयस्य शिक्षिकाः डा०सरस्वती कुमारी, डा०सरिताकुमारी, डा०नियतिकुमारी, डा०रंजीतकुमारठाकुरः, डा०नितेशकुमारमिश्रः, कार्यालयसहायकः श्रीमुकुन्दकुमारः, छात्राश्रोपस्थिताः आसन्।

स्वच्छता हीं सेवा' इति कार्यक्रमस्य आयोजनम् पटनामहाविद्यालये जातम्

बिहार - हिमसंस्कृतवार्ता: पटनामहाविद्यालयस्य एनसीसी -एनएसएस इकाई द्वारा स्वच्छ भारत अभियानान्तर्गते 'स्वच्छता हीं सेवा' इति कार्यक्रमस्य आयोजनम् कृतम्। अस्मिन् अवसरे छात्रैः न केवलम् महाविद्यालयस्य परिसरे अपितु गंगायाः तटे अपि स्वच्छतायाः कृते श्रमदानम् कृतम्। स्वच्छतामधिकृत्य आयोजनम् सम्बोधयन् प्राचार्य संजयकुमारसिन्हामहोदयेन निगदितम् यत् स्वच्छता स्वास्थ्यस्य कृते अत्यन्तावश्यकम्। स्वस्थमनुष्यः एव सामर्थ्यानुसारम् विकसितभारतस्यनिर्माणे सहायको भवितुम् अर्हति। अतः विकसितभारतस्य स्वप्नम् साकारयितुम् स्वच्छता मूलाधारः। अस्मिन् अवसरे शोभायात्रायाः अपि आयोजनम् जातम्। कार्यक्रमेऽस्मिन् एनसीसीप्रभारी दीपेन्द्रकिशोरार्यः, एनएसएस अधिकारी अविनाशकुमार, डॉ० स्नेहलता सहित नैकाः प्राध्यापकाः छात्राश्च उपस्थिताः आसन्।

Sharad Navratri : आश्विन-नवरात्र महोत्सवः चिंतपूर्णीमन्दिरं २४ होराः उद्धटितं भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - ऊना। आश्विननवरात्रमेलायां शक्तिपीठाः विविधवर्णस्य पुष्पैः, प्रकाशैः च अलङ्कृताः सन्ति। नवरात्रे मातृदेव्याः विशेषपूजा मन्दिरेषु भविष्यति। एतदतिरिक्तं विशेषव्यञ्जनानि प्रदत्तानि भविष्यन्ति। नवरात्रिमेलापकस्य अवसरे चिंतपूर्णीमन्दिरं २४ होरां यावत् उद्धटितं भविष्यति। राज्यस्य पञ्चसु शक्तिपीठेषु अक्टोबर ३ तः ११ पर्यन्तम् आश्विन नवरात्रि मेलापकः आयोजितः भविष्यति। राज्यस्य पञ्चशक्तिपीठेषु श्री ब्रजेश्वरी देवी, श्रीज्वालामुखी, श्री नयनादेवी, श्री चामुण्डादेवी, श्री चिंतपूर्णी इत्यत्र मातृदेव्याः स्नानं, अलङ्कारं, आरती इत्येतेषां कृते च भिन्नाः समयाः निर्धारिताः सन्ति। आश्विननवरात्रमेलापकस्य अन्तर्गतं भक्तेभ्यः चिंतपूर्णीमन्दिरं अहर्निशं उद्धटितं भविष्यति। मन्दिरं अपराह्णे किञ्चित्कालं यावत् मातुः इत्यादीनां अलङ्कारस्य, अर्पणस्य च कृते पिहितं भविष्यति। अर्चकः रविन्द्रः छिन्दा उक्तवान् यत् प्रातः ४ वादने देवीस्नानानन्तरं अलंकरणं कृत्वा आरत्या सह देव्याः अर्पणं भविष्यति। तदनन्तरं मध्याह्न १२ वादनतः सायं १२.३० वादनपर्यन्तं मन्दिरं निरुद्धं भविष्यति। तस्मिन् एव काले श्री नयनदेवी मन्दिरं प्रातः १२ तः २ वादनपर्यन्तं निरुद्धं भविष्यति। एतेषु होराद्वये स्नानालङ्कारानन्तरं देव्याः चत्वारि आर्तिक्यानि युगपत् क्रियन्ते। मन्दिरे पुरोहितः तरुणेशशर्मा उक्तवान् यत् मन्दिरे अपराह्णे १२ तः १२.३० वादनपर्यन्तं सायं च मातुः कृते विशेषार्पणं भविष्यति, यस्मिन् संयावः, चणकः, पुरिकाः, पायसं, शुष्कफलानि, फलानि च अर्पितानि भविष्यन्ति।

पहाड़ी गल्लां हिमसंस्कृतवार्ता:

मेरे गांवां रा मेला

कोई ज़माना था तांजे जेबा नी हूँदा था धेला पर देखने ज़रूर जाईन्दा था रिद्धीया रा मेला लपोखदे दे दुकानां खाजो कने जलेबियाँ खांदे लोकां जो अज्ज तां हुई गया सारा पैसे रा खेला

पिछलिया राती बजोन्दा था टम्मक स्याणे रखदे थे टम्मक बजाणे रा बड़ा चाव नच्चदे टम्मक बजांदे थे टोहला रिया थापा पर जवाना रा नी पौन्दा था बजणे जो हाव

कोई गलगोजु बजाया करदा कोई बजांदा बाजा हंडोले री चीं चीं दूरा तक देंदी सुणाई सारे हाकां पांदे आई जा भाईया आई जा छोटे दुकानदार बी करदे थे खरी कमाई

स्याणे बड़ी मेहनत करदे थे बड़ा कमांदे थे पी जांदे थे किल्लो किल्लो देसी क्यू अज्जकला रे छोहरु मस्त रहन्दे मोबाइला छडुणे जो नी बुझदा ज्यू

मेले च दूरा दूरा रे रिश्तेदार मिली जांदे थे मिलणा जुलणा सुखसांद लई कने खुशियां मनान्दे थे सारे मेले रे लांदे थे कई कई चक्कर कट्टे बैठी कने आलूछोले पकौड़े होर जलेबियाँ खांदे थे

संजा जेइया निक्के निक्के बच्चे चलिरे हुंदे थे वापस अपने अम्मा बापूये कने बाजा बजांदे कोई छोरुआं री टोली चलिरी हुन्दी थी मस्तिया च नचदे कने गीतां गांदे

खोए री ठंडी आइस्क्रीन बड़ी रे पत्ते पर खाईने पई जांदी थी कलेजे जो ठंड आलू छोले, लच्छे कने पतीस ई मिलदे थे ज़्यादा तिन्हांजो खाई कने औंदी थी बौहत नंद

गांवां कने शहरा रे मेले च अया बड़ा फर्क मिलदे गांवां रे लोक कने सारे यार दोस्त पुराने शहरा रे मेलेयां छिक्का पटी त्या गांवां रे मेले लगिरे अज्ज बी लोक संस्कृति बचाणे

**रवींद्र कुमार शर्मा घुमारवीं
जिला बिलासपुर हि प्र**

एतदतिरिक्तं ज्वाला जी मन्दिरं प्रातः ४ वादने उद्धटितं भविष्यति, रात्रौ भक्तानां पङ्क्ति अन्तपर्यन्तं उद्धटितं भविष्यति। मन्दिरस्य अर्चकेन अनिल शर्मा इत्यनेन उक्तं यत् नवरात्रे स्नानं अलंकरणं च कृत्वा प्रातः ४ वादनतः प्रातः ४:३० वादनपर्यन्तं ज्वाला मातुः आरार्तिक्यं भविष्यति। श्री चामुण्डा देवी मन्दिरे नवरात्रे मातुः कृते विशेषार्पणं क्रियते। मन्दिरस्य पुरोहितः ओम व्यासः अवदत् यत् आश्विन-अष्टमी नवरात्रे प्रातः ५ वादने मन्दिरं उद्धाट्यते, रात्रौ १० वादनपर्यन्तं पिहितं भविष्यति। पुरोहितः ओम व्यासः अवदत् यत् सायं ४ वादने मातुः पुनः स्नानं भविष्यति तथा च श्रृंगारस्य अनन्तरं सायं ८:१५ वादने मातुः आरती भविष्यति। एतस्मिन् काले शुष्कफलानि फलानि च देव्यै अर्पितानि भविष्यन्ति। श्री ब्रजेश्वरी देवीमन्दिरं नवरात्रे प्रातः ४ वादनतः रात्रौ १० वादनपर्यन्तं उद्धाटितं भविष्यति। अष्टमीदिने रात्रौ २ वादने मन्दिरस्य द्वाराणि उद्धाटितानि भविष्यन्ति।